



Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa

6.Kbf.15/2023/22.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2023. június 21. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés büntette miatt Terhelt1 vádlott ellen indított büntetőügyben a Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsa 2023. február 9. napján kihirdetett Kb.II.15/2022/108. számú ítéletét helybenhagyja.

Indokolás

[1] pótmagánvádló1 sértett jogi képviselője útján 2021. december 7. napján kelt vádindítványt terjesztett elő terhelt1-el szemben a Btk. 165. § (3) bekezdésében írt foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés büntettének elkövetése miatt.

[2] A Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2023. február 9. napján kihirdetett Kb.II.15/2022/108. számú ítéletével a vádlottat foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés büntette miatt emelt vád alól - bűncselekmény hiányában - felmentette.

[3] A tárgyaláson a pótmagánvádló és jogi képviselője fellebbezést jelentettek be a vádlott bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása érdekében. A vádlott és védője a kihirdetett ítéletet tudomásul vették.

[4] 2023. június 7. napján érkezett a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsához a pótmagánvádló fellebbezésének jogi indokolása. Ebben kifogásolta, hogy az első fokon eljáró katonai bíróságnak a vádlott védőjének perbeszédét követően lehetetlenné tette a viszontválaszt, korlátozva ezzel a pótmagánvádlót és jogi képviselőjét álláspontjuk kifejtésében. Kifejtette, hogy az elsőfokú ítéletben hivatkozott jogszabályok, illetve belső szabályok közül egy sincs olyan, ami felülírná a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 45. § (2) bekezdésében írt rendelkezést,

mely szerint a takarodó és az ébresztő között legalább 8 óra folyamatos pihenőidőt kell biztosítani a fogvatartottnak. Ennek kapcsán hivatkozott arra, hogy a büntetés-végrehajtási intézet házirendje nem jogi szabályozó eszköz, mint ahogy a BVOP utasítás, szakutasítás sem. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem biztosított lehetőséget neki, és jogi képviselőjének, hogy megismerjék a rá vonatkozó egyéni kezelési utasítások lényeges tartalmát. Kifejtette továbbá, hogy a zárkában elhelyezett kamera képét a körlet-főfelügyelői irodában elhelyezett monitoron a körlet-főfelügyelő és az ügyeleten szolgálatban lévő technikai rendszer kezelő köteles figyelemmel kísérni, amely körülmény teljes egészében szükségtelenné teszi az éjszakai közvetlen, villany felkapcsolásával járó ellenőrzést. Kifogásolta az elsőfokú ítélet indokolásában tett azon bírói megállapítást, hogy a pótmagánvádló konkrét megszegett foglalkozási szabályra nem is hivatkozott, holott már az előkészítő ülésen is szándékosan megszegett foglalkozási szabályként került hivatkozásra az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Emberi Jogok Európai Egyezménye 3. cikke. Kifogásolta, hogy a felkészülés során nem kapta meg körlet-főfelügyelői szolgálat naplóját, valamint, hogy a bíróság nem volt hajlandó értékelési körébe vonni az igazságügyi pszichológus szakértői véleményt. Érvelése szerint a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai automatikusan a magyar jogrendszer részévé válnak és a magyar Alkotmánybíróság jogértelmezése alapján azok a belső jog felett állnak, míg a nemzetközi szerződéseket a belső jogban kell kihirdetni. A magyar bírák kötelesek közvetlenül alkalmazni az Egyezményt és a hozzá kapcsolódó strasbourgi ítélkezési gyakorlatot. Ugyancsak kifogásolta a pótmagánvádló, hogy az elsőfokú ítélet [50] bekezdése szerint a CPT állásfoglalásai nem közvetlenül tartalmazznak előírásokat a börtön parancsnokára, hanem közvetetten, mivel azok Magyarország részére szóló ajánlások. Az Európai Emberi Jogi Bíróság jogértelmezése szerint azonban azok a büntetés-végrehajtásban dolgozó jogalkalmazóra konkrétan vonatkoznak.

[5] A pótmagánvádló jogi képviselője szintén előterjesztette a Fővárosi Ítéltáblánál fellebbezése indokolását. Változatlanul indítványozta a vádlott bűnösségének megállapítását és vele szemben büntetés kiszabását. Utalt arra, hogy az ügy megítélése szempontjából két körülménynek van meghatározó jelentősége, az egyik, hogy az egyes vádpontokban írt magatartások megvalósítják-e a különös részi tényállást, a másik pedig az, hogy a vádlott tudata mennyiben fogta át a magatartás társadalomra veszélyességét. Beadványában hivatkozott az 1995. évi CVII. törvény 11. § (3) bekezdésére, mely szerint az intézkedő nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. Hivatkozott továbbá a 2013. évi CCXL. törvény 9. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakra, mely szerint az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott az Alaptörvényben meghatározott alapvető jogait, valamint egyéb jogait és kötelezettségeit – törvényben, a bíróság ügydöntő határozatában, valamint a bíróság és az ügyészség egyéb határozatában meghatározott korlátozásokkal vagy tilalmakkal - a büntetés-végrehajtás rendjével összhangban gyakorolja, illetve teljesíti. A jogkorlátozás során az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt kell alkalmazni. Álláspontja szerint a konkrét ügyben az élet, a testi épség vagy egészség veszélyeztetése kétséget kizáróan bizonyított. Az Emberi Jogok Európai Bírósága az Emberi Jogok Európai Egyezményének az emberi méltóságot védő 3. cikkébe ütközőnek ítéli meg a vádlotti magatartást. A jogi képviselő az emberi jogi bíróság Bati és társai kontra Törökország ügyben született ítéletre hivatkozott. Kiegészítette továbbá azzal, hogy a Fővárosi Ítéltábla kétséget kizáróan megállapíthatónak látta, hogy az éjszakai közvetlen ellenőrzések során a zárka lámpájának felkapcsolása, különösen annak gyakoriságára is figyelemmel az emberi méltósághoz való

jogból eredő, a testi épség és egészséghez fűződő személyiségi jog megsértését jelenti. Hivatkozása szerint a vádlott a szándékosságot maga sem vitatta.

[6] A jogi képviselő a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 8. § a), b) és d) pontjaira való hivatkozással látta megcáfolhatónak a vádlott azon védekezését, hogy nem volt hatásköre esőbeálló létesítésének elrendelésére. A jogi képviselő érvelése szerint azonban a hivatkozott rendelkezések nem csupán jogot adnak, hanem köteleességet keletkeztetnek a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka számára.

[7] A vádlott védője a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsánál előterjesztette a pótmagánvádló és jogi képviselője által előterjesztett fellebbezéssel kapcsolatos észrevételeit. Ebben kifejtette azon álláspontját, hogy az elsőfokú bíróság eljárása során a Be. szabályait megtartotta, és a megállapított tényállás tekintetében sem áll fenn megalapozatlanság. A katonai tanács a releváns tényeket rögzítette, azokat megfelelően értékelte és indokolási kötelezettségének is eleget tett. Kellő indokát adta, hogy mely bizonyítási indítványokat miért nem fogadott el, és miért korlátozta az egyéni kezelési utasítás tartalmának megismerését. A védői álláspont szerint az elsőfokú bíróság megfelelő magyarázatát adta annak, hogy miért szükségtelen a vádlotti magatartás és a pótmagánvádló által elszenvedett esetleges sérelem közötti összefüggés vizsgálata. Erre figyelemmel nem kifogásolható a pótmagánvádló által benyújtott pszichológus szakértői vélemény értékelésének elmaradása.

[8] A felmentő rendelkezés megalapozottsága körében megjegyezte, hogy a pótmagánvádló és jogi képviselője a vádindítványban konkrét foglalkozási szabályra nem hivatkoztak, csak írásbeli fellebbezésükben hivatkoztak a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 45. § (2) bekezdésében foglaltakra. Álláspontja szerint azonban a rendelet 44. § (3) bekezdése biztosítja a házirendtől történő eltérést, és beadványában felsorolta azokat a körülményeket, amelyek ezt indokolták. Kifejtette, hogy védenca a foglalkozási szabályokat megtartotta, továbbá, hogy a vádlott intézkedéseinek nem az volt a célja, hogy a fogvatartottat zavarják a pihenésben, hanem hogy a biztonságos őrzését rendszeresen ellenőrizték. Megjegyezte, hogy a polgári bíróságok ítéleteiben megállapított személyiségi jogsértések nem a jelen eljárással érintett bv-intézet által követett gyakorlatra alapozódtak, továbbá, hogy a pótmagánvádlónak szemmaszk használatára lehetősége lenne.

[9] A II. tényállási pontban írt cselekmény kapcsán a védő kifejtette, hogy nem állapítható meg, hogy mi az a cselekvőség, amellyel kapcsolatban védencének védekeznie kellene, mi az a történeti tényállás szerinti cselekmény, amelynek eredményeként veszélyhelyzet bekövetkezett. Álláspontja szerint a vádindítvány a törvényes vád kötelező elemeit sem tartalmazta. Utalt arra, hogy esőbeálló létesítésének elrendelésére vonatkozó foglalkozási szabály nem létezik. Végül kitért arra, hogy a pótmagánvádló a fellebbezése a vád tárgyává tett bűncselekmények tényállása cím alatt megjelölt részében a vádindítványban megjelöltektől eltérő minősítésű bűncselekményt és elkövetési időt jelölt meg.

[10] A pótmagánvádló és jogi képviselője által bejelentett fellebbezések tartalmára figyelemmel az ügyben a felülbírálat a Be. 590. § (1) és (2) bekezdései alapján teljes körű. Ennek megfelelően az ítéltábla katonai tanácsa a felülbírálat során vizsgálta az eljárási szabályok megtartását, a tényállás megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapításának hiányára vonatkozó rendelkezéseit, és az indokolás helyességét.

[11] Előzményként szükséges rögzíteni, hogy a rendelkezésre álló iratok szerint pótmagánvádlól sértett Terheltl ellen eredetileg "veszélyeztetés" bűncselekmény elkövetése miatt tett feljelentést a Pesti Központi Kerületi Bíróságra 2021. július 30. napján érkezett beadványában. A beadvány továbbítását, majd eljáró ügyészség kijelölését követően a Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészség a 2021. szeptember 17. napján kelt 2.Nyom.1791/2021. számú határozatával a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt előterjesztett feljelentést – mivel a feljelentett cselekmény nem bűncselekmény – elutasította. A feljelentő panaszt jelentett be, majd a Központi Nyomozó Főügyészség a 2021. november 2. napján kelt NF.1657/2021/1. számú határozatával a panaszt – mint alaptalant – elutasította, egyben pótmagánvádlólt a határozat indokolásában részletesen kioktatta a pótmagánvádlókénti fellépés lehetőségéről, annak feltételeiről, a kötelező jogi képviselőről, továbbá a pártfogó ügyvédi képviselő igénybevételének lehetőségéről. Utóbbi határozat kézbesítésére 2021. november 5. napján került sor. A feljelentő 2022. január 4. napján – a törvényes határidőn belül – a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsához érkezett vádindítványt terjesztett elő terheltl, a bv-intézet parancsnokával szemben a Btk. 165. § (3) bekezdésében írt foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés büntette miatt. A vádindítványon a jogi képviselő aláírása is szerepel.

[12] A másodfokú bíróság a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú katonai tanács mind az előkészítő ülés, mind a tárgyalás során az eljárási szabályokat betartotta. A vádindítvány befogadását követően a törvényszék az ügyben előkészítő ülést tűzött ki, melynek során a vádlott bűnösséget tagadó tartalmú nyilatkozatot tett, ezért tárgyalásra tért át. Az elsőfokú bíróság mind a vádlottal, mind a tanúként kihallgatott pótmagánvádlóval szemben törvényes figyelmeztetéseket, kioktatásokat alkalmazott, és az ügy egyéb bizonyítékait is az előírt formában tette a bizonyítás anyagává. A katonai tanács az egyes eljárási cselekmények során telekommunikációs eszközt alkalmazott, és az erre vonatkozó külön szabályokat is megtartotta. A másodfokú bíróság a pótmagánvádlói hivatkozással szemben a tárgyalási jegyzőkönyvben nem látta nyomát annak, hogy az elsőfokú bíróság korlátozta volna a pótmagánvádlót, vagy jogi képviselőjét a bizonyítási eljárást követően álláspontja kifejtésében a viszonyválasz lehetőségének megvonásával. Éppen az állapítható meg, hogy a pótmagánvádló jogi képviselője perbeszédében, valamint a pótmagánvádló felszólalásában kellő terjedelemben kifejtette álláspontját.

[13] A bűnösség megállapítására és büntetés kiszabására irányuló fellebbezések nem alaposak.

[14] Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a releváns bizonyítékokat megismerte, értékelte és indokolási kötelezettségének is eleget tett. A vádlott a tárgyaláson nem kívánt vallomást tenni. Írásbeli vallomást terjesztett elő, melyben tagadta, hogy magatartásával bűncselekményt követett volna el. A jogszabályok, és a belső szabályozás felhívásával kívánta igazolni, hogy pótmagánvádló fogvatartása kapcsán - a biztonsága érdekében - törvényesen járt el, a foglalkozására vonatkozó szabályt nem sértett. A II. tényállási ponthoz kapcsolódóan utalt arra, hogy a bv-intézetben a benyújtó jogszabályi előírásainak megfelelően történt a sétaudvarok kialakítása. Esőbeálló létesítésére vonatkozó szabály nem létezik.

[15] Az elsőfokú bíróság a tárgyalás keretében kihallgatta még tanúként pótmagánvádló pótmagánvádlót, aki a vádindítványban foglaltakat fenntartotta. Kifogásolta, hogy a 16/2014. IM rendelet 45. § (2) bekezdésében írt a takarodó és az ébresztő közötti legalább nyolc óra folyamatos pihenőidőt részére nem biztosítják, mely magatartás alvásmegvonásnak, kínzásnak minősül. Ezen túlmenően a II. tényállási pont kapcsán kifejtette azon álláspontját, hogy a Győri Törvényszék polgári ügyben hozott P.20.102/2015/103. számú ítélete kötelezettséget keletkeztet a bv-intézet részére esőbeálló kialakítására, így az mintegy foglalkozási szabálynak tekintendő, valamint a vádlottra vonatkozó foglalkozási szabályként hivatkozott az Európa Tanács kínzás és embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzésére alakult európai bizottság (CPT) ajánlásaira, és az Emberi Jogok Európai Bírósága határozataira.

[16] Az elsőfokú bíróság ismertette az ügyre vonatkozó releváns okirati bizonyítékokat, így különösen az adott időszakra vonatkozó egyéni kezelési utasításokat, az érintett időszakra vonatkozó ellenőrzési adatokat, a pótmagánvádló által igénybe vett szabad levegőn tartózkodási lehetőségeket, fényképeket és beadványokat.

[17] Nem tévedett a Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsa, amikor az I. vádpont kapcsán ítéletében a [11]-[15] bekezdések között rögzített tényállást, míg a II. vádpont tekintetében a [16]-[17] bekezdésekben rögzített tényállást állapította meg. Mindkét vádpont tekintetében azt rögzítette, hogy a vádlott a rá vonatkozó foglalkozási szabályok betartásával járt el, így nem merülhetett fel foglalkozási szabály megszegése és a pótmagánvádló testi épségét, egészségét veszélyeztető helyzet közötti ok-okozati összefüggés.

[18] Megállapítható, hogy a vádindítvány egyik vádpont tekintetében sem tartalmaz konkrét jogszabályon, vagy belső szakmai szabályozáson alapuló a vádlottat terhelő foglalkozási szabályt. A katonai tanács azonban iratokat szerzett be, azokat a bizonyítás részévé tette és az I. vádpontához kapcsolódóan ítélete [74]-[90] bekezdéséig, míg a II. vádpontához kapcsolódóan ítélete [91]-[94] bekezdéséig ismertette a releváns jogszabályi, valamint a belső szakmai szabályok rendelkezéseit. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 95. és 96. §-ai alapján rögzítette, hogy az elítéltek befogadása kapcsán a rezsimbe sorolásról és a biztonsági kockázati besorolásról a Befogadási és Fogvatartási Bizottság dönt. A 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 33-37. §-ai foglalkoznak a progresszív rezsim

szabályokkal, az általánostól eltérő rezsimbe sorolásról, a Befogadási és Fogvatartási Bizottság kockázat elemzésével, meghatározva, hogy mely körülmények vizsgálata alapozza meg a különböző rezsimbe történő besorolást. A büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági szabályzata szól a fokozott őrzéséről, az ezzel kapcsolatos rendelkezési jogkör gyakorlásáról, az egyéni kezelési utasításról, a büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági tevékenységének irányításáról, a körletfelügyelő feladatairól, és az elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazásáról. A Bv. törvény 150. § (3) bekezdése alapján helytállóan rögzítette, hogy az elítélttel szemben milyen megfigyelési eszközök, így elektronikus megfigyelési eszköz vagy az ellenőrzést biztosító megfigyelési eszköz, illetve biztonsági ellenőrzés, biztonsági vizsgálat és biztonsági szemle is indokolt esetben akár egymás mellett is alkalmazható. A Bv. törvény 150. § (3) bekezdése pedig meghatározott feltételek mellett – pl. öngyilkosság, vagy önkárosító cselekmény – lehetővé teszi a folyamatos megfigyelést. A biztonsági szabályzat rendelkezik a körletfelügyelő ellenőrzési tevékenységéről, az elítélt zárában történő visszatérő ellenőrzéséről. A 27/2017. (II. 15.) OP szakutasítás az egyszemélyes fogvatartotti elkülönítést bizottsági állásfoglalástól teszi függővé. A 18/2020. (V. 29.) BVOP utasítás rendelkezik az egyébként elektronikus megfigyelési eszközzel felszerelt zárában elhelyezett fogvatartottak ellenőrzésének gyakoriságáról.

[19] Az elsőfokú bíróság által a tárgyaláson ismertetett iratok alapján helytállóan rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy az ellenőrzés alkalmazott módjára figyelemmel elsődlegesen a fogvatartott ismétlődő öngyilkossági kísérletei miatt került sor, életének és testi épségének a megóvását szolgálják. Ezen érdek indokolta pótmagánvádlóknak az éjszakai nyolcórás pihenő időben is a közvetlen ellenőrzését és ennek során az ún. „hesz” lámpa néhány másodpercre történő felkapcsolását. Ennek alkalmazása tehát szintén jogszabályi felhatalmazás alapján történt.

[20] A II. vádponttal kapcsolatban pedig csupán azt lehetett megállapítani, hogy a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet alapján a büntetés-végrehajtási intézetben a szabad levegőn való tartózkodásra alkalmas területet kell kialakítani. A rendelet szól az elítélteknek az évszaknak megfelelő formaruhával történő ellátásáról, a szabad levegős tartózkodás, mint lehetőség szabályozottságáról. A vádlott nyilatkozata alapján a sétaudvar kialakítása a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának előírása alapján történik. Helytállóan rögzítette a katonai tanács, hogy nincs olyan előírás, kötelezettség, amely a fogvatartottak részére a sétaudvaron esőbeálló kialakítását írná elő.

[21] A Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsa ítélete indokolásában vizsgálta, hogy a CPT ajánlásai, javaslatok, továbbá az Európai Emberi Jogok Bíróság esetjoga közvetlenül keletkeztetett-e a vádlott részére foglalkozási szabályt. Helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy ezek az ajánlások, illetve döntések az érintett államok számára határoznak meg kötelezettséget. Nyilvánvaló, hogy a hierarchizált, erősen szabályozott büntetés-végrehajtási szervezetben közvetlenül ezek az ajánlások, javaslatok, döntések nem keletkeztetnek foglalkozási szabályokat.

[22] Nem kifogásolható az elsőfokú bíróságnak az a döntése, hogy miután a bizonyítási eljárás eredményeként nem észlelt a vádlott által megszegett foglalkozási szabályt, úgy a továbbiakban már nem látta indokoltnak igazságügyi szakértő igénybevételét az élet, testi épség vagy egészség közvetlen veszélyének vizsgálata, vagy bekövetkezett testi sértés vizsgálata tárgyában. Illetve ezt követően helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a vádlott további bizonyítási indítványai sem bírnak relevanciával a bűncselekmény megállapíthatósága szempontjából.

[23] Helytállóan rögzítette azt is, hogy a polgári bíróságoknak a személyhez fűződő jogok megsértését és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságát kártérítésre kötelező ítéletei szintén nem keletkeztettek a vádlottra nézve foglalkozási szabályt, ténylegesen nem is a jelen eljárással érintett büntetés-végrehajtási intézet tekintetében születtek. Az eljárás tárgya is a felperes személyiségi jogának megsértése, nem pedig konkrét személy foglalkozási szabályainak megszegése vagy megtartása volt.

[24] Az elsőfokú bíróság a törvényi tényállási elemek meglétének vizsgálata alapján helyesen rögzítette, hogy Terhelt1 az I. tényállási pont kapcsán a rá vonatkozó foglalkozási szabályokat nem sértette meg, míg a II. tényállási pont kapcsán helyesen jutott arra a következtetésre, hogy nincs olyan foglalkozási szabály, amelynek megsértését a pótmagánvádló rajta számon kérné.

[25] Ezért a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsának a Terhelt1ot az ellene a foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés büntette miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján – bűncselekmény hiányában – felmentő ítéletét helyes indokai alapján helybenhagyta.

[26] A Fővárosi ítéltábla Katonai Tanácsának végzése a Be. 605. § (1) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2023. június 21.

Dr. Török Zsolt hb. dandártábornok s.k.

a tanács elnöke

Dr. Mészáros László hb. ezredes s.k.

Dr. Belovai Henriette hb. százados s.k.

előadó bíró

bíró

A Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsának Kb.II.15/2022/108. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának 6.Kbf.15/2023/22. számú végzése folytán 2023. június 21. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2023. június 21.

Dr. Török Zsolt hb. dandártábornok s.k.

a tanács elnöke

..